

1868-03-07

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Carl Jacobsen

FAKTA

Type:
Letter

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Arkivplacering:
Uden FA-nummer, æske F 3,1

Keywords:
Industrial archaeology, brewery
design, brewery technology

SUMMARY

Carl is in Strasbourg at the brewery Au Pêcheur. About brewery technology and a present for Gabriel Sedlmayr.

TRANSSKRIFTION

Carlsberg d 7 Marts 68.

Kjære Carl!

Jeg haaber at Du har modtaget det Brev, som jeg i Tirsdags sendte Dig til Strasbourg (Adresse: au Pêcheur) og at Kassen med Frugtskaal og Stager ligeledes ere komne medens Du var der.- Om din Ven Schwarz end ikke vil finde at disse Sager udmærke sig ved Skjønhed, antager jeg dog at de ville have Interesse for ham ved deres Eiendommelighed der vil minde ham om, at Du er fra "Norden". Dersom Du har havt Leilighed til at fortælle dine franske Venner Noget af de nordiske Sagn og Myther, ville de vistnok have hørt dem med Interesse eller idetmindste med Barnets Nysgjerrighed. -Hvad den omtalte Present til Sedlmayr angaaer, da var det ikke min Hensigt at sende ham den før ved Slutningen af dit Ophold i München, men jeg ønskede itide at erfare din Mening om hvilken Gjenstand, der snarest kunde falde i hans Smag

da den maaske maa bestilles nogen Tid forud. Hermed sender jeg et Brev til ham, med Tak for de Tjenester, han har vist os Begge og med et Par forbindtlige Ord til hans Søn.- Jeg har med stor Interesse læst dine Meddelelser om et Par Gjæringer i Schwechat og dine Iagttagelser i Gjærkælderen. Den "diagonale" Strømning, som Du jevnligt har seet i Gjæringskarrene, er i Regelen uden Betydning og opstaaer af tilfældige Aarsager. Det er sjeldent at en Gjæring vedbliver at gaae aldeles regelmæssigt, lige stærk fra alle Sider, ind mod Midten. Der behøves kun at Karrets ene Side hælder lidt mere indad, end den modsatte for at drive Strømningen fra den stærkest hældende Side. Eller at Urtens Bevægelse ved Ømrøringen efter Gjærtilsætningen lader Gjæren aflagre sig lidt uregelmæssigt paa Bunden; eller at en kold Luftstrøm virker stærkest paa een

af Karrets Sider.- Jeg har aldrig mærket, at den mere eller mindre diagonale Strømning havde nogen Indflydelse paa Klaringen eller

Attenuationen.- Derimod har enhver mærkelig Forandring i Temperaturen i Kjelderen eller i Urten ved Gjærens Tilsætning, eller en høiere Stigen i Varme under Gjæringen næsten altid til Følge, at Øllet klarer mindre godt i de smaa Glas.- Jeg tilsætter derfor i Regelen Gjæren ved $4\frac{1}{2}$ à 5 grader R, holder Kjeldrene paa 4 grader R og Maximum af Varmen i Karrene paa 8 grader R.- For at opnaae det Sidste, maa jeg undertiden bringe Kjeldervarmen ned til 3 grader R, eller hvis Veiret er for mildt, da sætte lisspande i Karrene, selv midt om Vinteren.- Urten til mit Vinterøl holder $13\frac{1}{2}$ % efter Balling og til Sommerøllet $14\frac{1}{2}$ %, hvilket er lidt stærkere end sædvanligt i Tydskland i de senere Aar. Attenuationen er i Regelen henholdsvis $6\frac{1}{2}$ %

og 7 %.- Naar dette Punct er naaet, bringer jeg Øllet paa Lagerfadene, uden Hensyn til Klaringen i Prøveglasset, men Øllet i Karret er til den Tid faldet godt igjennem og kun bedækket med et tyndt Lag Skum og Kulsyreudviklingen svag.- Du veed at Øllet bliver pumpet- nu med en Rotativpumpe- directe fra Gjæringskarrene i 4 store Kar, hver til eet Bryg, paa Loftet over Lagerkjelderen, hvor Øllet staaer til næste Dag og afkøles noget samt afsætter en betydelig Deel af sin Gjær, saa at det løber temmelig koldt og luttret i Lagerfadene.- Naar den stadige Frost ophører - som f.Ex. nu - løber Øllet fra de nærmeste Kar gennem lisapparatet - min egen Invention - og nedsvales dér til 1 R paa Veien til Lagerfadene.Derved forhindres at Eftergjæringen i Fadene begynder for tidligt og Øllet holdes derved nærved Frysepunctet; ei heller opvarmes Luften i Kjelderen.

Da mine Gjæringskeldere kun kunne rumme Øllet af 11-12 Dages Brygning, maa jeg sørge for, at Kargjæringen kan være tilendebragt i 10 Dage, for at Karrene kunne staae 1 Dag over, overstrøgne med tynd Kalkmælk (bruges dette i München). Naar Øllet er "i Karret" (entonné) tilsættes Gjæren ("Paasætning" - "sat paa") efter Vægt, 40-45-50 pund udvandet som i Schwechat, til c 50 Tdr Urt ved $4\frac{1}{2}$ à 5 grader R. Efter c 24 Timer er den "medtaget", d.v.s et let Slør viser sig paa Overfladen.Efter c 42 Timer fra Paasætningen "trækker det fra" eller Skummet løsner sig fra Siderne. Den 5te Dag er Skummet og Varmen paa det høieste Punct; derefter aftage Begge, men den daglige Attenuation er endnu uforandret og aftager først de sidste 2 Dage indtil den 10 Dag (ofte den 9de) da det "fades" d.v.s pumpes i Lagerkarrene

med den ovennævnte Attenuation af respectiv $6\frac{1}{2}$ og 7 % og ved c 7 grader R.- I Lagerkjeldereren holdes Temperaturen saalænge det er Frostveir

lidt under 0 R og Øllet i Lagerfadene, der fyldes meget langsomt, afsvales saaledes strax til 0 grader R.- Naar det bliver Tøveir, stiger Temperaturen af Øllet ved det tilførte friske Øl høist til 1 grad R. og kjederens Varme er ved Saisonens Slutning naar Luftrørene lukkes og dækkes med Sand, ligeledes mellem 0 og 1 grad R.-Naar en Afdeling af Kjeldereren senere aabnes, selv ved Slutningen af Sommeren, er Temperaturen altid høist 2 grader R, da Iisbeholderen ovenpaa Hvælvingerne (min egen Construction) forhindrer enhver større Temperatur-forhøielse.--- Attenuationen, naar Øllet om Sommeren aftappes, er $4\frac{1}{2}$ à 4 %.-

Da Mikroskopet har viist mig, at den Uklarhed, der ofte er i de smaa Glas ved Slutningen af Hovedgjæringen ikke hidrører fra Svømmende Gjærceller men af de ved Kogningen og under Nedsvalingen udskildte Dele af Planteliim (Glutin) og Humleharpix anvender jeg stor Omhyggelighed for at Urten kan løbe

saa klar som muligt fra Svalebakkerne, der som Du veed, bliver løftede ganske lidt i alle Hjørnerne ved Skruer og saasnaart det begynde at løbe uklart, løber resten igjennem Sieposen af tykt Lærred af Humlesæk. (Har man særeget Lærred til "Trübsäcke" ?) For at opnaae en hurtig og smuk Klaring af det Øl, der skal sælges ungt om Vinteren, efter 4 à 6 Uger, maa jeg undertiden bruge Omtapning paa Spaanefade, som give en glimrende Klaring, men dette er Tidsspildende. Jeg har derfor nylig begyndt til en Kjelder, der skal sælges i Mai, at anvende Karapheen-Moos, 1 Pund til et Bryg af 3100 Pund Malt, der koges $\frac{1}{2}$ à $\frac{3}{4}$ Time med Humlen. Dette giver en overordentlig, næsten fuldstændig Klaring af Urten paa Svalebakkerne og ligeledes en hurtig og smuk Klaring i Prøveglassene.- Resultatet i Kjeldereren vil nu senere vise sig.- Jeg har for mange Aar siden gjort mindre Forsøg dermed, men aldrig til en heel Kjelderafdeling.

Det falder mig ind, at det maaskee kunde interessere Sedlmayr at erfare, at jeg aldrig har skiftet Gjær, men at den, jeg endnu bruger, er en uafbrudt Affødning af den Pot Gjær, jeg i 1845 hjembragte

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

fra hans Gjæringskjelder.-

Jeg er bleven afbrudt og faaer ikke Tid til at skrive Brevet til Sedlmayr færdigt idag. Jeg haaber imidlertid at kunne sende Dig det imorgen, tilligemed nogle Optegnelser som Kogsbølle har lovet at uddrage af Gjærings-Journalen.-
Alt vel! Lev vel!

Din Jacobsen
d 8/3 - 68

7/3⁶⁸ (2)

C.M.

Carlsberg d. 7. Marts 68.

Dear Carl!

Jeg tænker at du som næstkommande vil
komme, som jeg i "Eindragt" sendte dig til
Storkøbing (Adm. an sikkerhed) og at du som
med Forlystelse og Hages Lydelser om Kommen
med det som det. - Om du skal komme
med eller med fjerde, det vil jeg endnu sig
med Højhed, endog jeg dog at de vilde
sige Tilsættelse for dem med deres fjerde
det vil være dem, at du er for "Nordens".
Derfor du som jeg vil sig det at
sendte dem som du kommer Højt af de
uendelige Penge og Højhed, vilde de vistnok
sige det som med Tilsættelse eller idet
med Carlsberg Højhed. -
Jeg vil den uendelige som det til det som
sige, da det er at det vil være som det at
sende dem som det med Højhed af det
Befald i München, som jeg endog vilde
at se som du kommer om Højhed og Højhed.
Det som det vilde sig i som det

da den maaker saa bestillt uagen til
faerd. Jaend fandtes sig et bren til
Jens, med Carl som de Gængs, Jens som
med at lægge og med et par faerdstlige
Ond hi Jant Jøen.

Jens som med par Tabank, lod den
Kunddelte om et par Gjæmme i Skovet.
og den Taghagelpe i Gjørdelene. Den
"diagonal" Skæmming, som den jaulegt som
fald: Gjæmmehæmmen, og i Reglen uden
bestidning og østuar af tilfældige Aarsager.
Det er fjældent, at en Gjæmming med blinde at
gaen ældre uregelmæssigt, lige stærk for
alle Tid, med med Midlen. Det besværet
kun at Tærnt om Tid Jaldes lidt mere
indad, og den maadette som at deni Skæm-
mingen som den stærkt Jaldede Tid, eller
at holdet længe og med Overveien af
Gjæmmehæmmingen lader Gjæmmen afløge sig
lidt uregelmæssigt for kunden; eller at
en ledt Luftskæmming med stærkt for en

af Sørens Tid. - Jeg har aldrig været,
at den man eller mindre diagonal. Men
minj Junde nægter Tufflydte for Høring
eller Alkalinisk. - Dermed har en
værdelig Sørens. Temperatur: Fald
eller: Væden med Gjennem Cirkling, eller
in Jørens Rige: Næsten uden Gjennem
væden altid til Løse, at alle Væden
væden godt: De færdig Glas. - Jeg vil
drosen: Løse med $4\frac{1}{2}$ i 5° R, Jæden
Faldens for 4° R og Maximum af Væden
i Sørens for 8° R. - For at opvise at
Tid, man jeg indvæden hæng Faldens
Væden med til 3° R, eller Jæden Væden
for vildt, da færdig Tidspænde: Sørens,
færdig med den Væden. - Væden til mit
Væden Jæden $13\frac{1}{2}$ % eller Balling og til
Sørens $14\frac{1}{2}$ %, Jæden er list Sørens
and færdig: Tidspænde: De færdig Glas.
Alkalinisk er Løse Jæden $6\frac{1}{2}$ %

af 7te. — Naar Mr. Finck er ude,
bringer jeg Plett for Lagerfadene, under
føljende betingelser: Jern og Løse,
uden Plett: Løst er det den 1te faldt
gælder ejendommen af den betalt med at
lynde dag frem af Dødsgrundslovens
sag. — Du skal at Plett bliver fjernet
— med en Sabat pangs — direkte for
Gjæmsk Lønnen: 4 Pangs Løst, som betalt
bringer, som Løst er Lagerfadene, som
Plett skal betale dag og aften med
samt affalt en betydelig del af sin Gjæmsk.
Saa at det bliver Løst og Løst
i Lagerfadene. — Naar den 1te faldt
og Løst — som Plett for
de næste 2de pangs De apparat
— med en Tumant — og med ^{den} 1te
10te for som Plett betaler Lagerfadene.
Derved foresendes at Plett bringer: Løst
bringer som betalt af Plett skal den med
Løst og Løst; si skal apparat Løst: Løst.

II. $\frac{7}{3}$ 68 (b)
G.M.
I min Gjærings Gilderne den tiende næsten
fuld af 11-12 Dage Kogging, naar jeg ser
for, at Tørringen den næste Lørdag er
10 Dage, for at Tørring den næste 1 Dag er,
anvendes end ligesom Saltvands (brugt alle
i München). - Naar Allet er "i Tørring"
(entant) tilføjes Gjærerne ("Jærling" -
"færdig") efter Wagt, 40-45-50 tt, indvandt
den i Schwechat, til i 50de Uds med 4 $\frac{1}{2}$ i
5° R. - Allet i 24de Cimer er den "mest Kogt",
d. m. f. at det skal rindes sig over Overfladen.
Allet i 42 Cimer for Jærlingen "Løst
det for" eller Kimeret løses sig for Indvandt.
Den 5te Dag er Kimeret af Tørring for
det første Jærling; derefter aflages Bagg, og
den daglige Altkoncentration er endnu
indvandt og aflages først de sidste 2 Dage.
indtil den 10de Dag (ofte den 9de) da det "færdig"
d. m. f. gøres i Lagerkammeret med den
annævnte Altkoncentration af respektive 6 $\frac{1}{2}$ og
7 $\frac{1}{2}$ og ind i 7° R. - I Lagerkammeret
skal Temperaturerne sættes til 10° C.

litt under 0° R. og flødt: Lagerfadene,
der fyldes meget hurtigt, og mælt saaledes
stog til 0° R. - Naar det blinde Cuvet,
fligt Emulsionen af flødet med det tilføiede
første ^{Stück} 1° R. og Ejendoms Raar
er ind færdigst Klutning, naar Luftens
Løselig af Salt og Sand, begynder mellem
0 og 1° R. - Naar en Afdeling af Ejendoms
sæmme aabnet, skal ind Klutning af Raar
er Emulsionen altid først 2° R, da
det befordrer anvæge Jernsæmme (sæmme
og Jernsæmme) fastholdt i sæmme Raar
Emulsionens fastholdt. - Alkanation,
naar flødet om Raar omstøvet, er 4 1/2
i 4 1/2. -

Da Mikroskopet gav mig, at den
Væske, der ofte er i de sæmme Glas med
Klutning af Jernsæmme ikke Jernsæmme
sæmme og Opværelse men af de ind færdigst
og under Indværelse indværelse del af flødet
sæmme (Glukose) og Jernsæmme, som ender sig
den Omstøvet sig for at være den lobe

for Glas som uindst for Bualerbathen, der
for den mand, blev loflodt ganske lidt i alle
gjæmmer med Thors og forsvant det begyndt
at løbe ullaat, lader Røsten igjennem sin
poter af lyst Lørd af Jumbelak. (for man
sænger Lørd de "Eindfækte" ?). Der at
opvæde en fæsting ^{af Jumbel} Slaving af det fl. der skal
følge mig om Rindtænde, efter 4 i 6 Uger,
men jeg uindtænde bruge Omlægning for
Bæverfæde, for jeg en glimrende Slaving,
men alle se lidetvildt. - Jeg for den
rigtig begyndt til en Tid, der skal følge
i Mai, at anseude Karagras - Moos,
1te til et Lørd af 3100 to Malt, der
Lager 1/2 i 3/4 Eim med Jumbel. Alle
gør en anseude, med den fæstning
Slaving af Maken for Bualerbathen og
ligeladst en fæsting af fæstning i fæstning
glæder. - Rindtænde: Tidtænde med
en fæstning med sig. - Jeg for for mange der
fæstning gjaldt uindtænde fæstning, men aldrig til
en fæstning Tidtænde.

Det falder mig ind, at det maaske kunde
interessere Tedlungs at nofsare, at jeg
aldrig saa Hiftet Gjen, men at saa, jeg
endaa har, so nu maaskest Affaering
af den Jot, Gjen, jeg i 1848 Gjenbragt
for den Gjeningsgalden. —

Jeg er blaaen afboudt og faar
ikke tid til at sige hvad det
Tedlungs fordygt idag. Jeg faar
indtendte at kunne faa det og det
meget, Lilligend maaske Ophavet
for Hagekulle for sandt at endags
af Gjenings - Jauvalen. —

Alt vel! — Lev vel!

1848

Jens Jacobsen